

NMK2015.NMK-10-00767
MAD 2015.500

Ophævet lovliggørende tilladelse til spildevandsudledning fra kommunalt spildevandsselskabs regnvandsbassin, da vilkår for maksimal afløbsvandføring var fastsat, uden der var foretaget vurdering af det konkrete vandløbs hydrauliske kapacitet. Der kunne ikke tages hensyn til afstrømning fra erhvervsområde, da udledningen fra bassinet siden 1987 var sket uden tilladelse.

1.1.7 Spildevand - 1.2.5 Beskyttede naturtyper - 1.4.13 Vandplaner - 1.9.3 BAT-princippet - 2.1.6 Officialmaksimen - 2.1.8 Hjemvisning

Middelfart Kommune meddelte den 31. januar 2014 det kommunale spildevandsselskab tilladelse til udledning fra et eksisterende bassin med tilledning af regnvand fra et erhvervsområde på cirka 46 hektar. Regnvandsbassinet var etableret i 1987, men der forelå ikke tilladelse til den eksisterende udledning til det offentlige vandløb Vestergaardsløbet. Vandløbet er stationeret ved udløbet fra regnvandsbassinet og har en længde på 1.871 meter, herunder to rørlagte strækninger på i alt 1.298 meter, før det løber sammen med det offentlige vandløb Viby Å. Afgørelsen blev meddelt med sigte på at tillade, at regnvandsbassinet blev ombygget til at have permanent vådvolumen med en vanddybde på 1,8 meter ud fra en overløshyppighed på én gang hvert femte år og dykket udløb med afløbsvandføring på 32 l/s svarende til en udledning på 1 l/s/ha. En række bredejere til vandløbene påklagede tilladelsen og gjorde gældende, at der manglede en vurdering af, om det kunne forventes, at udledningen kunne ske uden hyppigere oversvømmelser af vandløbet, end hvad der ville være tilfældet ved afstrømning af vandløbets naturlige opland; altså at vandløbets hydrauliske kapacitet var respekteret. Spildevandsselskabet bemærkede, at man var opmærksom på, at Natur- og Miljøklagenævnet i MAD 2013.2825 Nmk havde ændret tidligere praksis, hvorefter der for udledning blev taget et generelt udgangspunkt i en afløbsvandføring på 1 l/s/ha svarende til den naturlige afstrømning til vandløbet, men nævnets krav om konkret kapacitetsberegning for samtlige udledninger var vanskelig administrerbart. Natur- og Miljøklagenævnet (formanden) lagde til grund, at udledningstilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1, forudsætter, at udledningen ikke er til hinder for at opfylde vandkvalitetsmålsætningen fastsat i de statslige vandplaner. Med henvisning til Miljøklagenævnets afgørelse i MAD 2005.1691 Mkn fremhævede nævnet, at vurderingen af vandløbs hydrauliske kapacitet skal indgå ved meddelelse af udledningstilladelse, hvor maksimal udledning må foretages konkret, såfremt regulativet for vandløbet ikke anfører delområdets maksimale tilledning. Af den statslige vandplan for hovedopland 1.12, Lillebælt/Fyn fremgår af retningslinje 9, at udledninger som udgangspunkt skal reduceres til 1-2 l/s/ha svarende til naturlig afstrømning. Dette er udtryk for et udgangspunkt, og under hensyn til at hverken regulativet for Vestergaardsløbet eller Viby Å anførte maksimal tilledning, måtte vurderingen foretages konkret. I det foreliggende tilfælde måtte det lægges til grund, at der ikke forelå tilladelse for den udledning, der havde været siden bassinets etablering i 1987, hvorfor den afstrømning, som erhvervsområdet hidtil havde bidraget med, ikke kunne indgå som en del af afstrømningen fra vandløbets naturlige opland. Vurderingen måtte herefter foretages ud fra, at forudsætningerne for angivelserne i vandløbsregulativene med hensyn til blandt andet vintermedianmaksimumafstrømningen samt angivelse af, hvilke vandføringer der kan forventes at overstige laveste brinkniveau på stationerne ved vandløbet, kunne forventes overholdt ved angivelse af den maksimale udled-

ning. Da udledningstilladelsen var meddelt ud fra udelukkende en generel betragtning om vandløbs hydrauliske kapacitet ophævede og hjemviste nævnet tilladelsen med bemærkning om, at i henhold til Faktablad om dimensionering af våde regnbassiner, 2012, udgør permanent vanddybde over 1,5 meter ikke bedste tilgængelig teknik (BAT), da større dybde skaber mulighed for anaerobe forhold med deraf følgende risiko for dannelse af forurenende stoffer. Endvidere bemærkede nævnet, at der langs vandløbene var konstateret beskyttede naturtyper, hvorfor udledningstilladelse meddelt med vilkår om en reduceret afløbsføring i forhold til den hidtidige udledning foretaget uden tilladelse eventuelt ville forudsætte dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, jf. MAD 2015.65 Nmk.

NMK afgørelse af 23. december 2015, j.nr. NMK-10-00767

Afgørelse i sag om Middelfart Kommunes tilladelse til udledning af overfladevand fra regnvandsbassin ved Nørregade, Ejby til Vestergaardsløbet

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter § 28, stk. 1 i lov om miljøbeskyttelse(1).

Natur- og Miljøklagenævnet ophæver Middelfart Kommunes afgørelse af 31. januar 2014 om udledningstilladelse fra regnvandsbassin ved Nørregade, Ejby og hjemviser sagen til fornyet behandling.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet(2). Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. miljøbeskyttelseslovens § 101, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Afgørelsen er påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet den 28. februar 2014 af 6 lodejere, hvoraf 5 har arealer beliggende ud til Viby Å eller Vestergaardsløbet. (Udledningen af overfladevand fra regnvandsbassinet sker til Vestergaardsløbet, som efterfølgende løber ud i Viby Å).

Klagerne gør navnlig gældende, at Middelfart Kommune ikke har sikret, at Vestergaardsløbets og Viby Ås hydrauliske kapaciteter er respekterede.

Sagens oplysninger

Middelfart Kommune har meddelt den 31. januar 2014 tilladelse til udledning af regnvand fra et eksisterende bassin beliggende på matr. Nr. 103, Ejby By, Ejby til udløb 01NR008.

Tilladelsen er baseret på ansøgning fra Grontmij A/S, der den 8. august 2013, på vegne af Middelfart Spildevand, søgte om tilladelse til udledning af regnvand.

Af tilladelsen fremgår det, at bassinet blev etableret i 1987 som et tørt regnvandsbassin. Bassinet opsamlede dengang regnvand fra den bebyggede del af erhvervsområdet "Industribuen", der udgjorde 31 ha, mens oplandene til bassinet, betegnet 201.1 og 201.3 i Middelfart Kommunes Spildevandsplan, i alt omfatter ca. 46 ha. Det nuværende bebyggede erhvervsareal er 32,27 ha, hvoraf det reducerede areal udgør 19,2 ha.

Bassinet ombygges til et bassin med permanent vådvolumen og indrettes med skråningsanlæg på ca. 4. Vådvolumen bliver 3900 m³, stuvningsvolumen bliver 7180 m³, og sandfanget på minimum 390 m². Den permanente vanddybde vil blive 1,8 m, og overløshyppigheden er sat til n = 1/5, dvs. med forventet overløb 1 gang hvert 5. år. Beregningerne af de nødvendige dimensioner er foreta-

get i modelleringsprogrammet SAMBA med regnserier fra Spildevandskomiteens skrift 28.

Bassinet er i øjeblikket forsynet med en olieudskiller inden indløb til bassinet med ydelse på 60 L/s. Ved vandtilførsel på over 60 L/s ledes regnvandet direkte ud i regnvandsbassinet.

Efter ombygningen fjernes udskilleret. Bassinet får dykket udløb, der sikrer tilbageholdelse af sand og flydestoffer i bassinet, og på udløbsledningen placeres en Ø2000 mm reguleringsbrønd med skydespjæld, således at bassinet kan spærres i tilfælde af uheld.

Bassinet er i øjeblikket ikke forsynet med en vandbremse, og udledningen er udelukkende reguleret af drosselvirkningen i den Ø200 mm PE-rørledning mellem bassinet og udløbspunktet. Beregninger foretaget på baggrund af rørets dimensioner, materiale og fald viser, at den nuværende maksimale udledning er ca. 40 L/s. Bassinet har intet overløb, men vil, ved oversvømmelse, løbe ud over terrænet i industriområdet.

I udledningstilladelsen fremgår det, at der etableres en vandbremse, hvorfra udledningen bliver 32 L/s (heri er indregnet en udledning på 0,21 L/s fra Strandmøllen A/S). Dette medfører en sænkning af udledningshastigheden fra nuværende ca. 40 L/s. Afløbsvandføringen svarer til udledning på 1 L/s/ha. Ved overløb begrænses vandføringen til ca. 40 L/s, fordi vandet stadig skal løbe gennem den nuværende Ø200 mm PE-ledning mellem bassinet og udløbspunktet.

Daværende Fyns Amtskommune udfærdigede i 1988 et udkast til udledningstilladelse gældende for bassinet til daværende Ejby Kommune, men imidlertid blev tilladelsen aldrig fremsendt.

Middelfart Kommune anfører i tilladelsen, at regnvandsbassinet er omfattet af kommunens spildevandsplan.

Regnvandsbassinet tømmes via udløb 01NR008 mod vest via Vestergaardsløbet gennem rørledninger og åbne strækninger til Viby Å i station 10.043. Vestergaardsløbet er omfattet af Regulativ for Vestergaardsløbet 1997, og Viby Å er omfattet af Regulativ for Viby Å, 2006.

Grontmij og Middelfart Spildevand har inspiceret Vestergaardsløbet den 10. januar 2012, hvor vandløbet blev gennemgået, og observerede rørførings dimensioner blev registreret. Det blev vurderet, at uanset hvor kraftig regn, der kan være tale om, vil afløbsvandføringen fra bassinet ikke kunne overstige 40 L/s, og bassinets bidrag vil højst kunne udgøre 1/3 af de mindste rørførings mulige vandføring.

Det blev derfor konkluderet, at bassinet som udgangspunkt, ikke nu eller i fremtiden, kan være enkeltvirkende årsag til, at Vestergaardsløbet løber over sine bredder opstrøms station 942 ved Ejbykrog. Manglende vedligehold af strækningen vurderes at være årsag til nuværende afvandingsproblemer.

Vestergaardsløbet er registreret som beskyttet naturtype efter naturbeskyttelseslovens § 3. Kommunen vurderer, at den planlagte ændring i tilledningen af regnvand ikke vil medføre væsentlige ændringer af vandløbets fysiske forhold, og at der derfor ikke kræves dispensation fra naturbeskyttelsesloven til ændringen.

Om Viby Å fremgår følgende af afgørelsen:

Regulativ for Viby er stadfæstet første gang i år 1885. Seneste udgave af regulativet er vedtaget 6. oktober 2006, og vandløbet vedligeholdes ud fra krav til vandføringsevnen i fastlagte stationer langs vandløbet.

(...)

Betragtes st. 9.600 og 10.400 (Regulativets bilag 7, side 39 og 40) ses det, at der allerede ved sommer-median kan forventes stuvningsniveauer, som overstiger niveauet defineret som "laveste brinkniveau" (vandføringsevne målt i 1989/1990 samt daglige flowmålinger 1976-1989, bilag 7, side 2). Oversvømmelser på den øverste del af Viby Å var således forekommende før etableringen af erhvervsområdet.

Ud fra gamle projekttægnninger samt udledningstilladelse fra Fyns Amtskommune (tilladelse blev ikke færdigbehandlet) forventes bassinet ved Nørregade at være etableret omkring år 1987/1988, og erhvervsområdet er udbygget gradvist i

årene herefter frem til i dag. Viby Å har således været påvirket af erhvervsområdet siden slutningen af 1980'erne, og tiden taget i betragtning bør det ses som en "naturlig" del af oplandet hertil på lige fod som de øvrige tilløb fra markdræn og tilløb fra bebyggede områder i Ejby og Nørre Aaby. Ved det fornyede regulativ fra år 2006 nævnes der ikke problemer i forbindelse med tilslutningen af erhvervsområdet, og reguleringen af vandløbets kapacitet sker forsat i henhold til de målte vintervandføringsevner i år 1989/1990 (regulativets bilag 7, side 12), selvom erhvervsområdet er blevet bebygget i mellemtiden.

Middelfart Kommune vurderer, at ombygningen/udvidelsen af bassinet vil medføre forbedret rensning af overfladevandet, inden dette kommer til recipienten, og risikoen for sandvandring nedsættes pga. etablering af et sandfang og dykket udløb.

Om de miljømæssige målsætninger fremgår følgende af afgørelsen:

I Fyns Amts Regionplan 2005 (bilag 7 - recipientkvalitet) er Viby Å målsat som "fiskevand til lyst- og/eller erhvervsfiskeri" samt "gyde- og/eller opvækstområde for laksefiskeri" afhængig af strækningforløb. Slutrecipienten for Vestergaardsløbet (løber via Viby Å) er Gamborg Fjord. I bunden af Gamborg Fjord er Ronæs Strand udpeget som badeområde, jf. kommuneplanen. De kystnære havområder skal derudover overalt være egnede som fiskevand til lyst- og/eller erhvervsfiskeri samt, hvor de naturlige betingelser er til stede, være egnede som gyde- og/eller opvækstområder for fisk.

Det fremgår endvidere, at recipienten Viby Å i Vandplanerne har målsætningen "god økologisk tilstand", svarende til en DVFI-værdi på 5, mens den nuværende tilstand er moderat, jf. udkast til vandplaner 2013.

Middelfart Kommune har stillet krav om, at bassinet skal opfylde de retningslinjer, som er anført i Vejdirektoratets Vejregel for afvandings-konstruktioner af december 2009. Dette indebærer, at det er nødvendigt at ombygge og udvide det eksisterende bassin.

Klagen

Afgørelsen er påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet 6 lodejere. Klagerne har ud over selve klagen indsendt 4 fotos fra området (ikke stedfæstede), samt et udsnit af "Afvanding i jordbruget", H.C. Aslyng, 1980. Fotos viser et vandløb og oversvømmede arealer.

Klagerne gør gældende, at Middelfart Kommune ikke har redegjort for, at den naturlige afstrømning i området er 1 L/s/ha.

Klager gør endvidere gældende, at kommunen ikke har sikret, at Viby Ås hydrauliske kapacitet er respekteret. I den forbindelse anføres det, at erhvervsområdet ikke bør ses som en naturlig del af oplandet, idet erhvervsområdet ikke var bebygget, da man i 1989/1990 målte vandføringsevnen i Viby Å og derefter beregnede medianmaksimum for vandløbet. I takt med, at erhvervsområdet op gennem 1990'erne og 2000'erne er blevet mere og mere bebygget, har lodejerne oplevet større og hyppigere oversvømmelser af Viby Å på strækningen st. 10.043 og opstrøms.

På baggrund af vandløbsregulativet for Viby Å, og vandføringsberegninger for station 10.400 ønsker klagerne, at udledningen fra bassinet nedsættes til 0,46 L/s/ha, svarende til vinter median maksimum vandføring.

Klager anfører, at det af figuren i regulativets bilag 7, station 10.400 ses, at nul-punktskurven skærer vandføringskurven i punkt ca. 250 L/s, svarende til en beregnet(3) vandføring på 0,54 L/s/ha. Dvs. at det beregnede vandspejl ved denne vandføring vil ramme brinkens toppunkt, og at der derfor kan ske oversvømmelser. Vinter median maksimum er angivet til 46 L/s/km², hvilket efter klagers beregning svarer til en vandføring på 211,6 L/s. Denne værdi vil efter klagers opfattelse ikke medføre oversvømmelser af Viby Å, da denne værdi er lavere end de 250 L/s, hvor vandspejlet ifølge vandføringskurven vil ramme brinkens toppunkt.

Klager mener ikke, at Middelfart kommunes angivelse af, at en sommer median vandføring kan give anledning til oversvømmelser, er korrekt, idet dette ikke ses ud fra figuren fra vandløbsregulativet i station 10.400.

Klagerne mener desuden, at der til grund for beregningen af udledningen skal anvendes det totale opland for industriområdet, der er 46 ha, i stedet for de 32,27 ha bebyggede arealer, som kommunen har anvendt i sine beregninger.

Klager gør endvidere opmærksom på en tilknyttet sag om en spildevandstilladelse (NMK-10-00652), der afleder til samme regnvandsbassin, som klager mener, bør inddrages i behandlingen af nærværende sag.

Kommunens bemærkninger til klagen.

Det fremgår af kommunens bemærkninger til klagen at Middelfart Kommune har lavet beregninger for den del af oplandet, der er udbygget. Hvis erhvervsområdet udvides, skal der anlægges endnu et regnvandsbassin, hvilket Middelfart Spildevand A/S er gjort bekendt med.

Der er tale om et eksisterende, tørt bassin etableret i 1987. Ved ombygning til bassin med permanent vådvolumen opnås forbedring i recipienten, da forurenende partikler bundfældes, og sandaflejringer undgås, fordi bassinet etableres med sandfang.

Der fremgår følgende om udledningshastighed fra bassinet: Ved udbygningen og ændringen af bassinet etableres en vandbremse, og derved opnås en neddrøsling fra nuværende udledning på maks. 40 L/s til ansøgt 32 L/s.

Ansøgers bemærkninger til klagen

Grontmij har på vegne af Middelfart Spildevand indsendt følgende kommentarer til klagen d. 26. marts 2014:

Der har i en lang årrække været en udbredt praksis for at fastlægge afløbsvandføringen fra et bassin til 1,0 L/s/ha (ureduceret). Det giver en overskuelig sagsbehandling for kommunen at anvende 1,0 L/s/ha, og ansøger ved på forhånd, at såfremt de normale krav til et regnvandsbassin overholdes, så er det ikke forbundet med usikkerhed, om en udledningstilladelse kan tildeles.

Da nævnet ved afgørelserne i sagerne NMK-10-00116 og NMK-10-00275 gør op med mange års almindelig praksis, er der behov for, at nævnet anviser præcise retningslinjer for, hvilken afløbsvandføring der kan tillades fra bassiner i stedet for. Det er ikke af samfundsøkonomisk interesse, at enhver, som ønsker at afvande selv det mindste areal inden for vandløbets opland, skal udføre kapacitetsberegninger for vandløbet, hvor tolkningen af resultaterne og beregningsforudsætningerne så efterfølgende kan påklages til Natur og Miljøklagenævnet med lange sagsbehandlingstider til følge. Det sætter alt initiativ i stå - både hvad angår nye udstykninger, men også forbedringer af eksisterende kloakanlæg. Det er nødvendigt med en ensartet sagsbehandling med et forudsigeligt resultat, så kloakanlæg kan etableres, så der opnås mest muligt miljø for pengene. Hvis nævnet ikke mener, at 1,0 l/s/ha længere kan anses for at være rimeligt, må nævnet anviser en ny afløbsvandføring, som kan anvendes generelt.

Afslutningsvis skal det nævnes, at det generelt giver udfordringer, når bassiner, som er etableret for mange år siden, med et volumen og en afløbsvandføring, som er accepteret af den daværende myndighed, skal have "genforny" sin udledningstilladelse. Der er i nærværende sag tale om et regnvandsbassin, hvor papirarbejdet i amtet ikke er afsluttet ordentligt i sin tid, men bassinet er etableret i henhold til standarden på daværende tidspunkt og har således været en del af kommunens spildevandsplan i årtier. Dette forhold bør veje tungt i forbindelse med Nævnets afgørelse af nærværende sag.

Spildevandsplaner

Bassinet forekommer, efter Natur- og Miljøklagenævnets oplysninger, første gang i spildevandsplanen fra 1988, hvori det fremgår, at Ejby Bys kloakopland udvides med, det i tilladelsen omfattede, industriareal. Selve regnvandsbassinet er ikke omtalt i spildevandsplanen fra 1988, men fremgår af kortbilaget under "fremtidige forhold". I kortbilaget ses det aktuelle industriområde med signatur "planlagt kloakeret i 1983-1987".

Regnvandsbassinet er omfattet af gældende spildevandsplan, Middelfart Spildevandsplan 2009-2021.

Af spildevandsplanen fremgår, at målet er, at vandområderne skal beskyttes mest muligt mod påvirkning fra overløb fra fællessystemer

og væsentlige separate udløb. Regnvand skal, hvor det er muligt, håndteres lokalt ved nedsivning og lignende.

Der fremgår intet i spildevandsplanen om udledningshastigheder.

Yderligere oplysninger

Middelfart Kommune har på Natur- og Miljøklagenævnets foranledning indsendt udkast til afgørelse fra Fyns Amtskommune, samt en række andre dokumenter.

Iblandt de indsendte dokumenter var blandt andet det i afgørelsen nævnte udkast til udledningstilladelsen. Udkastet fremstår udateret, uden underskrift og med håndskrevne rettelser i noteform. På forsiden af dokumentet står teksten: "Ikke afsendt", og derunder "17. august" med en signatur.

Desuden har kommunen indsendt Ejby kommunes "Revision af Spildevandsplan" 1988, brev fra Miljøcenter Odense dateret 19. november 2010 om tilsyn med regnbetingede udledninger tilhørende Middelfart Spildevand, en email fra Naturstyrelsen til Middelfart Kommune dateret 14 marts 2011, og en tegning fra revision af Ejby Kommunes spildevandsplan 1988, dateret 2. december 1988, og hvoraf det i sagen omhandlede bassin fremgår.

Det fremgår af brevet fra Naturstyrelsen til Middelfart kommune, at regnvandsbassinet "kun er godkendt som en del af Ejby Kommunes spildevandsplan" fra 31. maj 1978, og at bassinet igen "blev godkendt i forbindelse med Fyns Amts godkendelse af revision af Ejby Kommunes spildevandsplan d. 4. august 1983".

Middelfart Kommune har 18. november 2015 redegjort for, at bassinet ikke fremgår af kommunens spildevandsplaner før 1988.

Bassinet forekommer, efter Natur- og Miljøklagenævnets oplysninger, første gang i spildevandsplanen fra 1988.

En gennemgang af tilgængelige ortofotos(4) fra 1986/1988, 1992, 1995, 1999, 2002, 2004, 2006, 2008, 2010, 2011, 2012, 2013 og 2014 viser, at erhvervsområdet langsomt bliver udbygget med bygninger, parkeringspladser og opbevaringspladser. Regnvandsbassinet forekommer ikke på foto fra 1986/1988, men kan ses første gang på foto fra 1992. Erhvervsområdet ses ubebygget på foto fra 1986/1988.

Om Vestergaardsløbet

Vestergaardsløbet har sit startpunkt ca. 200 meter nord for bassinet, udløb 01NR008, hvorfra det løber i vestlig retning, til det løber sammen med Viby Å. Det fremgår af Danmarks Miljøportal, at Vestergaardsløbet på den sidste strækning på ca. 250 meter inden udløbet i Viby Å er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3. På denne strækning er vandløbet omgivet af eng, mose og sø, der også er beskyttede efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Vestergaardsløbet er ikke målsat i den gældende vandplan 1.12 Lillebælt/Fyn.

Vestergaardsløbet er omfattet af to regulativer: Vestergaardsløbet, fællesbestemmelser fra august 1997 og Vestergaardsløbet - særbestemmelser fra august 1997.

Af regulativerne fremgår det, at vandløbet er et offentligt vandløb.

Vandløbet består af et åbent forløb, samt to rørlagte strækninger på i alt 1298 meter. Længden af vandløbet er 1871 meter, og vandløbet er stationeret fra øverste ende ved udløbet fra regnvandsbassinet.

Vandløbet skal vedligeholdes på baggrund af den i regulativet beskrevne geometriske skikkelse. Der er ingen oplysninger om vandløbets kapacitet eller maksimale tilladte udledninger fra delområder.

Om Viby Å

Viby Å har sit begyndelsepunkt syd for ved jernbanen vest for Ejby, hvorfra det løber fra syd mod nord og vest, indtil udløbet i Gamborg Fjord. Gamborg Fjord er omfattet af vandplan 1.12 Lillebælt/Fyn og Natura 2000 område nr. 112, Lillebælt.

Viby Å er i vandplanen målsat "god økologisk tilstand" på strækningen fra ca. 1290 meter nedstrøms udløbet fra Vestergaardsløbet til udløbet. Gamborg Fjord er ligeledes målsat "god økologisk tilstand".

Det fremgår af Danmarks Miljøportal, at Viby Å på strækningen fra ca. 1000 meter opstrøms tilløbet fra Vestergaardsløbet og nedstrøms indtil udløbet er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3, og en række naturtyper langs Viby Å, eng, mose og sø er ligeledes beskyttede efter Naturbeskyttelseslovens § 3.

Viby Å er omfattet af Regulativ for Viby Å, Amtsvandløb 19.00, der blev vedtaget 6. oktober 2006.

Af regulativet fremgår det, at vandløbet er et amtsvandløb, og at regulativet er gældende for den del af Viby Å, der starter ved punktet UTM 32 E 558.510 m N 6.143.680 m.

Vandløbet er åbent, omfatter en strækning på 11.200 meter og er udelukkende beliggende i Middelfart Kommune. Vandløbet er stationeret fra nederste ende ved Gamborg Fjord.

Vestergaardsløbet løber ud i Viby Å i station 10.043, og station 10.400 er beliggende 357 meter opstrøms for udledningens punkt i Viby Å, mens station 9.600 er beliggende 443 meter nedstrøms udledningens punkt. De to målestationer er dermed beliggende i stort set samme afstand til udledningens punkt.

Vandløbets skikkelse, vandstande og vandføringer er bestemt ud fra målinger foretaget i 1989-1990 og i 2001. Vedligehold af vandløbet foretages ud fra en vurdering af, om vandføringsevnen er overholdt. Vandføringsevnen kontrolleres mindst 1 gang hvert 5. år.

Det fremgår af regulativet og bilag hertil, at målinger til beregning af de karakteristiske afstrømninger blev foretaget i 1989-1990, og vandløbets skikkelse blev opmålt i 1989 og 2001. Vintervandføringsevnen blev vurderet som god undtagen på delstrækningen St. 1.000 - 1.700 m for udløbet i Gamborg Inddæmning og delstrækningerne St. 8.200 - 8.600 m og St. 9.600 - 11.200. For de øvrige strækninger ligger oversvømmelsesgrænsen over den vandstand, som svarer til en vinter 10 års maksimum vandføring.

I den øverste del af Viby Å er vandføringsevnen primært styret af vandføringsevnen for strækningen fra omkring St. 9.600 m og nedstrøms mod Assensvej. Vandføringsevnekurver for denne strækning er derfor afgørende for vandføringsevnen også i den øvre del af Viby Å.

Det fremgår af regulativets bilag 7, at de karakteristiske afstrømninger for Viby Å er bestemt på grundlag af de udførte enkeltmålinger og daglige vandføringsmålinger (i perioden 1976-1989) for den permanente målestation nr. 43.05 i Viby Å, St. 2.900 m, og målestation nr. 45.01 i Odense Å, Nr. Broby (perioden 1917 - 1989).

For Viby Å er fundet følgende afstrømningsværdier:

Vinter 10 års maksimum 76 L/s km² - svarende til 0,76 L/s/ha

Vinter 5 års maksimum 63 L/s km² - svarende til 0,63 L/s/ha

Vinter median maksimum 46 L/s km² - svarende til 0,46 L/s/ha

Sommer 10 års maksimum 44 L/s km² - svarende til 0,44 L/s/ha

Sommer 5 års maksimum 30 L/s km² - svarende til 0,30 L/s/ha

Sommer median maksimum 15 L/s km² - svarende til 0,15 L/s/ha

På Middelfart Kommunes hjemmeside findes bilagene til regulativet med vandføringskurver i en række faste stationer, bl.a. station 10.400 og 9600.

Der ingen angivelse af maksimale tilladte udledninger fra delområder i vandløbsregulativet.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Tilladelse til udledning af overfladevand er omfattet af miljøbeskyttelseslovens § 28, og forudsætter en tilladelse fra kommunen, jf. lovens § 28, stk. 1.

De nærmere regler til brug for administration af miljøbeskyttelseslovens § 28 er fastsat i spildevandsbekendtgørelsen(5).

Ved meddelelse af tilladelse efter lovens § 28, stk. 1, skal kommunen navnlig påse, at udledningen ikke er til hinder for, at målsætningen for det vandområde, hvortil der udledes, kan opfyldes. Vandkvalitetsmålsætningen er fastsat i de statslige vandplaner.

Ifølge spildevandsbekendtgørelsen § 5, stk. 1, nr. 1, skal en spildevandsplan bl.a. indeholde oplysninger om vandløbenes fysiske tilstand. I tilslutning hertil er der i spildevandsvejledningen(6) bl.a. anført følgende:

"Kommunalbestyrelsen skal sikre, at udledninger til vandløb af spildevand, særligt herunder tag- og overfladevand, sker på en sådan måde, at vandet kan afledes videre i vandløbet uden gener for omboende ved vandløbet, altså at vandløbets hydrauliske kapacitet respekteres. Derfor vil de i vandløbsregulativet for det konkrete vandløb angivne forudsætninger skulle respekteres. Såfremt der i regulativet er angivet maksimale tillædninger fra enkelte delområder vil disse tillædninger skulle respekteres. Kan de ikke det, må der enten ske en forsinkelse/udjævning af overfladevandsbelastningen, eller der må optages en vandløbsreguleringssag, som forudsætning for en forøget tillædning af spildevand.

Hvis der ikke er udarbejdet et regulativ for vandløbet eller regulativet ikke angiver maksimale tillædninger, må det konkret vurderes, om vandløbets hydrauliske kapacitet giver mulighed for forøget belastning. Som hovedregel må der enten ske forsinkelse/udjævning af belastningen med overfladevand, eller der må gennemføres en regulering.

Den endelige vurdering af udledningens indflydelse på vandløbenes fysiske tilstand vil skulle ske i forbindelse med, at amtsrådet/kommunalbestyrelsen meddeler udledningstilladelse for tag- og overfladevand. Her er tilladelsesmyndigheden forpligtet til at sikre, at udledningen sker under hensyn til vandløbets fysiske tilstand."

Det fremgår også af spildevandsvejledningen, at en udledning ikke må medføre hyppigere eller større oversvømmelser af vandløbet, end hvad der ville være tilfældet ved afstrømning fra vandløbets naturlige opland.

Vejledningens retningslinjer må efter nævnets opfattelse forstås således, at vurderingen af en udledningens indflydelse på et vandløbs hydrauliske kapacitet må indgå i forbindelse med en tilladelse til udledning af spildevand.(7)

Af Vandplan 1.12 Lillebælt/Fyn fremgår følgende af retningslinje 9:

9) Hvor der er risiko for hydrauliske problemer, skal regnbetingede udledninger som udgangspunkt reduceres til 1-2 L/s pr. ha (totalt areal), svarende til naturlig afstrømning.

Naturstyrelsen har i besvarelse af 6. juli 2015(8) af en henvendelse fra Aarhus Kommune vedrørende vandplanernes retningslinjer for udledning af overfladevand bl.a. anført:

Naturstyrelsen kan oplyse, at vandplanernes retningslinjer udelukkende er vejledende og ikke tilsidesætter tilladelsesmyndighedens konkrete vurderinger i forhold til gældende lov m.v. I retningslinje nr. 9 tages der udgangspunkt i, at regnbetingede udledninger ikke må medføre hyppigere eller større oversvømmelser af vandløbet, end hvad der ville være tilfældet ved afstrømning fra vandløbets naturlige opland. Det er derfor Naturstyrelsens overordnede generelle holdning, at udløbsflowet til hydraulisk overbelastede vandløb som udgangspunkt bør reduceres til 1-2 l/s/ha, hvilket svarer til den naturlige afstrømning. Det er dog samtidig Naturstyrelsens opfattelse, at udledningstilladelsen for en konkret udledning i alle tilfælde skal respektere vandløbets kapacitet. Derfor vil forudsætningerne i f.eks. vandløbsregulativet for det konkrete vandløb skulle respekteres. Hvis vandløbet ikke er omfattet af et regulativ, skal tilladelsesmyndigheden ud fra en konkret faglig vurdering af vandløbets hydrauliske kapacitet fastsætte krav, der sikrer, at udledningen ikke medfører overbelastning

af vandløbet. Det er således ikke afgørende, om tilladelsesmyndigheden anvender enheden l/s/ha (totalt opland) eller l/s/red. ha, idet der bør tages udgangspunkt i belastningen i L/s på vandløbet.

Nævnet forstår retningslinjen i Vandplanen samt Naturstyrelsens skrivelse af 6. juli 2015 således, at de 1-2 L/s/ha er et udgangspunkt, der skal ses i forhold til vandløbets hydrauliske kapacitet, da der af hensyn hertil kan være behov for at neddrose en udledning yderligere.

Udledningen sker i denne sag til Vestergaardsløbet, der løber ud i Viby Å i station 10.043.

De i sagen foreliggende regulativer for Vestergaardsløbet og Viby Å indeholder ingen angivelse af de vandmængder, der i forbindelse med spildevandsudledninger maksimalt må tilledes vandløbene.

Kommunen angiver, at Viby Å har været påvirket af erhvervsområdet siden slutningen af 1980'erne, og udledningen - tiden taget i betragtning - bør ses som en naturlig del af oplandet, og at der med udledningen nu sker en neddrosling til 32 L/s mod tidligere 40 L/s.

Nævnet finder ikke, at den afstrømning, som erhvervsområdet hidtil har bidraget med, bør indgå som en del af afstrømningen fra vandløbets naturlige opland. Det bemærkes i den forbindelse, at regnvandsbassinet fremgår første gang i den kommunale spildevandsplan i 1988, og at der efter det oplyste i 1988 blev udarbejdet et udkast til udledningstilladelse, men at tilladelsen aldrig blev fremsendt. Den hidtidige udledning fra erhvervsområdet har således ikke været lovlig. Hertil kommer, at lodsejerne efter det oplyste har oplevet hyppigere eller større oversvømmelser af Viby Å på strækningen st. 10.043 og opstrøms i takt med, at erhvervsområdet op gennem 1990'erne og 2000'erne er blevet mere og mere bebygget.

For at sikre, at en konkret udledning respekterer vandløbets kapacitet, bør forudsætningerne for et konkrete vandløbs regulativ respekteres i forbindelse med meddelelsen af udledningstilladelsen. Af regulativet for Viby Å fremgår det, at vintermedianmaksimumafstrømningen fra oplandet til Viby Å er maksimum 46 L/s km² svarende til 0,46 L/s/ha, og at vintervandføringsevnen ved målinger af vandløbets vandføringsevne i 1989-1990 blev vurderet som god undtagen bl.a. på delstrækningen St. 9.600 - 11.200. Endvidere kan det af regulativets bilag 7 for Viby Å ses, ved hvilke vandføringer, der kan forventes overstigelse af laveste brinkniveau på stationerne ved vandløbet. Det fremgår heraf, at for den nærmeste station nedstrøms for udledningen i Viby Å, station 9.600, overskrides laveste brinkniveau ved en vandføring på ca. 175 L/s, svarende til en afstrømning på 0,2 L/s/ha(9). For stationen 10.400, der er beliggende opstrøms for udledningspunktet, overskrides laveste brinkniveau ved en vandføring på ca. 250 L/s, svarende til en afstrømning på 0,54 L/s/ha(10).

Kommunen har tilladt en udledning på 32 L/s, hvilket svarer til en udledning på svarende til 1,0 L/s/ha.

Kommunens tilladelse indeholder ingen nærmere vurdering af den hydrauliske kapacitet for vandløbene Vestergaardsløbet og Viby Å.

Nævnet finder på baggrund af sagens oplysninger ikke, at kommunen har foretaget en tilstrækkelig vurdering af vandløbets hydrauliske kapacitet. Nævnet har navnlig lagt vægt på, at vurderingen er nødvendig for at klarlægge, om den af kommunen fastsatte udledning respekterer vandløbets kapacitet. Kommunen har således ikke haft det fornødne grundlag for at fastsætte, at udløbet skal neddrose til 32 L/s. Nævnet finder, at der er tale om en så væsentlig mangel, at afgørelsen må hjemvises til fornyet behandling i kommunen.

Nævnet har navnlig lagt vægt på, at vurderingen er nødvendig for at klarlægge, om der af hensyn til vandløbets hydrauliske kapacitet er behov for yderligere neddrosling for at sikre, at udledningen ikke

medfører hyppigere eller større oversvømmelser af vandløbene, end hvad der ville være tilfældet ved afstrømning fra vandløbets naturlige opland.

Kommunen skal ved den fornyede behandling af sagen sikre, at den udledte vandmængde neddroses i et sådant omfang, at vandløbets hydrauliske kapacitet respekteres, og at der med udledningen ikke sker hyppigere eller større oversvømmelser af vandløbene.

Nævnet finder i den forbindelse, at dette i herværende sag kan ske igennem en sikring af, at de i regulativerne angivne forudsætninger respekteres.

Klager har henvist til data fra Viby Å's regulativs vandføringskurve i station 10.400 som retningsgivende for krav til udledningen.

Nævnet bemærker i den forbindelse, at station 10.400 er beliggende 357 meter opstrøms for Vestergaardsløbets udløbspunkt i Viby Å, mens station 9.600 er beliggende 443 meter nedstrøms udløbspunktet. De to målestationer er dermed beliggende i stort set samme afstand til udledningspunktet.

Da det er det nedstrøms beliggende vandløb (hvor station 9.600 er beliggende), der er bestemmende for muligheden for afledning af vand i et vandløb, der har fald, bør det derfor efter nævnets opfattelse være de nedstrøms beliggende stationer, der må indgå i vurderingen i denne sag.

Nævnet skal tillige bemærke, at det af regulativet for Viby Å blandt andet fremgår: "I den øverste del af Viby Å er vandføringsevnen primært styret af vandføringsevnen for strækningen fra omkring St. 9.600 m og nedstrøms mod Assensvej. Vandføringsevnekurver for denne strækning er derfor afgørende for vandføringsevnen også i den øvre del af Viby Å."

Alternativt skal kommunen foretage en konkret vurdering af vandløbets hydrauliske kapaciteter med henblik på at fastsætte et krav om neddrosling, der sikrer, at udledningen ikke medfører hyppigere eller større oversvømmelser af vandløbene, end hvad der ville være tilfældet ved afstrømning fra vandløbets naturlige opland. Kommunen bør ved vurderingen inddrage al tilgængelig viden om vandløbene, herunder bl.a. lokale afstrømningsdata og oplysninger i vandløbsregulativer.

Klager henviser til en tilhørende sag, NMK-10-00652, der omhandler Strandmøllen A/S. Da udledningen fra denne løber via det i sagen omhandlede bassin, vil udledningen herfra være omfattet af nærværende afgørelse, der omhandler hele udledningen fra regnvandsbassinet.

Særligt vedrørende BAT

Våde regnvandsbassiner er i dag en af de mest velafprøvede teknologier til rensning af separat regnvand. Det samlede bassinvolumen opdeles i et permanent ("vådt") volumen og et magasin volumen ("tørt" volumen, der kun aktiveres under afstrømningshændelser). Det våde/permanente volumen er afgørende for bassinets renssevne, og et "tørt" regnvandsbassin uden permanent vandspejl vil ikke kunne rense tilsvarende godt. Natur- og Miljøklagenævnet er således enig med Middelfart Kommune og Naturstyrelsen i, at en ombygning af bassinet fra tørt bassin til vådt bassin, indrettet efter BAT, vil kunne medvirke til en forbedret tilstand i recipienten.

I forhold til BAT skal vådvolumen i forsinkelsesbassiner ifølge den nyeste forskning(11) i Danmark dimensioneres til at udgøre 200-300 m³ pr. reduceret oplandsareal og med en permanent vanddybde på 1-1,5 m, for at bassinet kan opnå den ønskede renseseffekt.

Det fremgår af kommunens afgørelse, at den permanente vanddybde til blive 1,8 m. Dette lever efter nævnets opfattelse ikke op til BAT, idet vanddybden ifølge Nævnets praksis for BAT, skal være 1-1,5 m. Det bemærkes i den forbindelse, at et dybere bassin øger

risikoen for iltfrie forhold på bunden, hvilket kan medføre bundvendinger og dertilhørende frigivelse af forurenende stoffer.

Kommunen skal således ved den fornyede behandling af sagen sikre, at bassinet lever op til nyeste viden om BAT, herunder med en permanent vanddybde på 1-1,5 meter.

Naturbeskyttelse.

Det fremgår af Danmarks Miljøportal, at en række naturtyper langs vandløbene er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Natur- og Miljøklagenævnet bemærker, at Middelfart kommune ved den fornyede behandling af sagen skal vurdere, hvorvidt der som følge af neddrøstring af den nuværende ulovlige udledning vil ske dispensationskrævende ændringer af naturtyperne og i forlængelse heraf vurdere, hvorvidt dispensationer i givet fald kan meddeles.

I forlængelse heraf bemærkes, at udgangspunktet for vurderingen af, hvorvidt en biotop er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, er, om biotopen opfylder de størrelsesmæssige og biologiske krav for at være beskyttet natur. Beskyttelsen er som udgangspunkt uafhængig af, om biotopen er blevet til ved menneskelig indgriben. En biotop kan således efter nævnets opfattelse vokse sig ind i § 3-beskyttelsen, uanset at biotopen er frembragt ulovligt. Det forudsætter dog, at der ikke er reageret mod ulovligheden inden for en rimelig tid efter, at forholdet er kommet til tilsynsmyndighedens og/eller lodsejerens kundskab(12). Det forhold, at en biotop er frembragt ulovligt, kan dog indgå i vurderingen af, hvorvidt der kan meddeles dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse

På baggrund af ovenstående ophæver Natur- og Miljøklagenævnet Middelfart Kommunes afgørelse af 31. januar 2014 om udledningstilladelse fra regnvandsbassin ved Nørregade, Ejby og hjemviser sagen til fornyet behandling i overensstemmelse med ovenstående.

Natur- og Miljøklagenævnet beklager den lange sagsbehandlings-tid.

- (1) Lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 om miljøbeskyttelse med senere ændringer
- (2) Lovbekendtgørelse nr. 736 af 14. juni 2013 om Natur- og Miljøklagenævnet med senere ændringer
- (3) $250 \text{ L/s/km}^2 / 4,6 \text{ km}^2 \text{ opland} = 54 \text{ L/s/ km}^2 = 0,54 \text{ L/s/ha opland}$.
- (4) www.geofyn.dk og www.arealinformation.dk
- (5) Bekendtgørelse nr. 1448 af 11. december 2007 om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4 med senere ændringer.
- (6) Vejledning nr. 11058 af 1. januar 1999 til bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4.
- (7) Jf. bl.a. Miljøklagenævnets afgørelse af 6. december 2005 med j.nr. 12-30.
- (8) Naturstyrelsen, J.nr. NST-4208-00139
- (9) Vandføringevnekurven skærer laveste brinkniveau ved en vandføring på ca. 175 L/s. Oplandet til station 9.600 er angivet til 8,7 km². Dette giver en afstrømningsværdi på $175 \text{ L/s} / 8,7 \text{ km}^2 = 20 \text{ L/s/km}^2$, svarende til 0,2 L/s/ha
- (10) Vandføringevnekurven skærer laveste brinkniveau ved en vandføring på ca. 175 L/s. Oplandet til station 10.400 er angivet til 4,6 km². Dette giver en afstrømningsværdi på $175 \text{ L/s} / 4,6 \text{ km}^2 = 54 \text{ L/s/km}^2$, svarende til 0,54 L/s/ha.
- (11) Jf. Faktablad om dimensionering af våde regnvandsbassiner, Aalborg Universitet, 2012. Faktabladet indeholder BAT-kravene til regnvandsbassiner.
- (12) Nævnets afgørelse i NMKN-510-00512